EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.11.24.
COM(2020) 755 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK

A 2012. április 19-i 386/2012/EU rendelet alkalmazásának értékelése

{SWD(2020) 282 final}

I. AZ ÉRTÉKELÉS HÁTTERE

A szellemi tulajdonjogok abban támogatják a vállalkozókat és az alkotókat, hogy új, jobb és hatékonyabb termékeket, technológiákat és szolgáltatásokat fejlesszenek. A szellemi tulajdonjogok továbbá ösztönzést jelentenek az egyetemi és a tudományos kutatás, művészeti alkotások és előadóművészeti alkotások előállításához és megosztásához. A szellemi tulajdonjogok segítik a feltalálókat, szerzőket és a helyi közösségeket abban, hogy munkájukért díjazásban részesüljenek, és hozzájáruljanak a társadalmi fejlődéshez. A szellemi tulajdonjogok segíthetik a kisvállalkozásokat és az induló vállalkozásokat abban, hogy befektetőket találjanak, és segíti a cégeket a terjeszkedésben és az exportálásban, abban, hogy nagyobb termékválasztékot kínáljanak több fogyasztónak, miközben új és jól fizetett munkahelyeket hoznak létre[1]. Ezen túlmenően a szellemi tulajdon biztosítékot nyújt a fogyasztóknak a megvásárolt termékek minőségéről és eredetéről.

A szellemi tulajdon kiemelten fontos az EU számára. Európa kiemelkedik a know-how, a kreativitás és az innováció terén. 2016-ban az EU-ban a fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágak[2] termelték az uniós export 82 %-át, ami 182 milliárd EUR körüli kereskedelmi többletnek felel meg[3]. A szabadalmak, védjegyek, szerzői jogok, formatervezési minták és földrajzi jelzések védik az uniós ipart az olyan versenytársak általi tisztességtelen másolástól, amelyek nem ruháztak be kreativitásba, kutatásba és fejlesztésbe. A szellemi tulajdon rendszere továbbá védelmet nyújt az olyan bűnszervezetek tevékenysége ellen, amelyek tiltott gyártású (és gyakran veszélyes) másolatokkal tévesztik meg a fogyasztókat és a vállalkozásokat. A hamisított áruk súlyos hatással lehetnek a fogyasztók egészségére és biztonságára, továbbá a környezetre nézve is negatív következményekkel járhatnak. A termékhamisítás és a kalózkodást globális elérésű bűnszervezetek működtetik, és ellene csak a köz-, a magán- és a civil társadalmi szektor közös erőfeszítései révén lehet küzdeni az EU-n belül, ugyanakkor a nem uniós országokkal folytatott együttműködésben.

2009-ben a Bizottság létrehozta a szellemi tulajdoni jogsértések által érintett köz- és magánszférabeli érdekelt felek információs hálózatát, amelynek neve a hamisítás és a kalózkodás európai megfigyelőközpontja (a továbbiakban: a Megfigyelőközpont). Fő céljai a következők voltak:

- a szellemi tulajdoni jogsértések elterjedtségének, mértékének és hatásának értékelése az EU-ban;
- a szellemi tulajdonjogok védelmével és érvényesítésével foglalkozó szereplők közötti együttműködés javítása;

[1] Átlagosan a szellemi tulajdonjogokkal rendelkező vállalkozások munkavállalónként 29 százalékkal magasabb bevételt termelnek, és 20 százalékkal magasabb bért fizetnek, mint azok a cégek, amelyek nem alkalmazzák a szellemi tulajdonjogokat – *Fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágak*: *hozzájárulás a gazdasági teljesítményhez és a foglalkoztatáshoz az Európai Unióban* (Intellectual property rights intensive industries: contribution to economic performance and employment in the European Union), harmadik kiadás, EPO és EUIPO (2019).

[2] *Fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágak: hozzájárulás a gazdasági teljesítményhez és a foglalkoztatáshoz az Európai Unióban*, Intellectual property rights intensive industries: contribution to economic performance and employment in the European Union), harmadik kiadás, EPO és EUIPO (2019). Az OECD-EUIPO-jelentés azon iparágakat tekinti fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágnak, amelyekben az összes iparág átlagánál magasabb az egy munkavállalóra jutó szellemi tulajdonjogok száma. A jelentés szerint a fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágak feldolgozóipari, technológiai és üzleti szolgáltatási szektorra koncentrálódnak.

[3] *Jelentés a szellemi tulajdonjogok harmadik országokban történő védelméről és érvényesítéséről*, Bizottsági szolgálati munkadokumentum, 2020. január 8., SWD(2019) 452.

- a jogérvényesítéssel kapcsolatos bevált módszerek megosztása; valamint
- a fogyasztók tudatosságának növelése.

2010-ben az Európai Unió Tanácsa felkérte a Bizottságot, hogy részletesen dolgozza ki a Megfigyelőközpont hatásköreinek, feladatainak és szerepének alkalmazási körét[4], aminek eredményeként a Bizottság azt javasolta, hogy a Megfigyelőközpontot helyezzék át az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalához (EUIPO).

2012-ben a 386/2012/EU rendelet[5] (a továbbiakban: a rendelet) a Megfigyelőközpontot, amelynek új neve a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontja, az EUIPO-ra bízta egy sor olyan feladattal együtt, amelynek célja a nemzeti hatóságok, a magánszektor és az uniós intézmények tevékenységeinek megkönnyítése a szellemi tulajdoni jogsértések elleni küzdelem terén. Ezek a feladatok egészítik ki az EUIPO fő küldetését, amely az uniós védjegyek és formatervezési minták rendszerének kezelésére, valamint az ezzel kapcsolatos jogok uniós szintű lajstromozásának biztosítására irányul.

A rendelet továbbá megállapítja, hogy „a Hivatal e feladatok végrehajtása során megszervezi, irányítja és támogatja a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontja (a továbbiakban: a Megfigyelőközpont) keretében összehívott szakértők, hatóságok és érintett felek összegyűlését”. 2019. december 31-én a Megfigyelőközpont a nemzeti hatóságok, az ipar, a fogyasztóvédelmi szervezetek és a civil társadalom, valamint számos nemzetközi szervezet és intézményi szerv – mind például az OECD, a Vámigazgatások Világszervezete, az Európai Szabadalmi Hivatal, az Európai Parlament és az Europol – 123 képviselőjéből állt. A Megfigyelőközpont ülésein a Bizottság különféle szervezeti egységeinek tisztviselői is részt vesznek.

Ebben a jelentésben a Bizottság értékeli a rendelet végrehajtását és működését, és azt vizsgálja, hogy annak eredeti célkitűzései még ma is érvényesek-e, illetve hogy sikerült-e azokat hatékony és koherens módon elérni[6]. A jelentés nem foglalkozik az EUIPO-nak a rendelettől független tevékenységével, azaz a védjegyek és formatervezési minták lajstromozásával, valamint az EUIPO általános működésével.

A Bizottság 2016-ban kezdeményezte az értékelést. A 2018-ra vonatkozó tanulmányt egy külső szolgáltató készítette el[7]. A tanulmányban megállapított legfontosabb korlát az volt, hogy az értékelést túl hamar kezdték meg, mivel az első eredmények 2015 és 2017 között kezdtek megmutatkozni. Az értékelés javítása érdekében a Bizottság az értékelés tárgyát kiterjesztette az EUIPO-nak a rendelet szerinti valamennyi tevékenységére, 2019. december 31-ével bezárólag.

[4] A Tanács állásfoglalása (2010. március 1.) a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok belső piaci érvényesítéséről (2010/C 56/01).
[5] Az Európai Parlament és a Tanács 386/2012/EU rendelete (2012. április 19.) a Belső Piaci Harmonizációs Hivatalnak (védjegyek és formatervezési minták) a szellemi tulajdonjogok érvényesítésével kapcsolatos feladatokkal, ideértve a közszféra és a magánszektor képviselőinek a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjaként történő összehívásával való megbízásáról (HL L 129., 2012.5.16., 1. o.).
[6] Az értékelést a rendelet 8. cikke írja elő.
[7] Technopolis, *A 386/2012/EU rendelet alkalmazásának értékelése* (Evaluation of the application of Regulation 386/2012), 2017, elérhető a következő internetcímen: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f92d8b87-1dce-11e8-ac73-01aa75ed71a1/language-en

E jelentés összefoglalja az említett értékelés következtetéseit, majd a Bizottság a jelentést benyújtja az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak. A jelentéshez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum részletesen elmagyarázza az értékelés módszerét, alapforgatókönyvét és megállapításait.

II. AZ ÉRTÉKELÉS MEGÁLLAPÍTÁSAI

Az értékelés magát a rendeletet és a rendelet EUIPO általi végrehajtását vizsgálta, az öt szokásos értékelési kritérium alapján: i. eredményesség; ii. hatékonyság; iii. koherencia; iv. relevancia; és v. uniós hozzáadott érték.

A. Relevancia

A relevancia kritériuma azt vizsgálta, hogy a rendelet eredeti célkitűzései mennyire helytállóak, és hogy továbbra is megfelelnek-e az aktuális igényeknek.

Az EUIPO feladatai négy fő területre csoportosíthatók:

(1) a szellemi tulajdonnal, a szellemi tulajdoni jogsértések mértékével és hatásával, valamint a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének és a jogsértések megakadályozásának bevált gyakorlataival kapcsolatos kutatás és tudásmegosztás;

(2) a szellemi tulajdonnal kapcsolatos tudatosság növelése, beleértve a hamisítással és a kalózkodással járó kockázatokat és negatív hatásokat;

(3) együttműködés a hatóságok között, valamint a hatóságok és a szellemi tulajdonjogok birtokosai között, többek között eszközök fejlesztése, valamint a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének támogatását szolgáló technológiák előmozdítása révén; valamint

(4) együttműködés a nem uniós országok szellemitulajdon-hivatalaival a szellemi tulajdonjogok érvényesítése terén.

Az értékelés megállapította, hogy az EUIPO feladatai ma is relevánsak.

A szerzői jog által védett tartalmak – például mozifilmek, zene és élőben közvetített sportesemények – illegális online kínálata és fogyasztása továbbra is széles körben elterjedt. 2012 és 2016 között a kalózkodás az EU-ban a zenei hangfelvételek iparágának átlagosan évente 200 millió EUR veszteséget és 1 300 megszűnő munkahelyet jelent. A hamisított áruk uniós importjának értéke a 2013-as 85 milliárd EUR-ról (ami az összes uniós import 5 %-ának felel meg) 121 milliárd EUR-ra nőtt (az uniós import 6,8 %-a) 2016-ban[8], ami az üzleti bevétel, adóbevétel és munkahelyek terén egyaránt veszteséget jelent.

A szolgáltató által végzett interjúk és a nyilvános konzultáció során kapott visszajelzések széles körű egyetértést mutattak a rendelet által az EUIPO-ra ruházott feladatok relevanciája tekintetében.

Míg egyes érdekelt felek, különösen a védjegytulajdonosokat képviselők, kételyeiknek adtak hangot a nem uniós országok hatóságaival folytatott együttműködést illetően, az ilyen

[8] *„Trendek a hamisított és a kalóztermékek kereskedelmében”* (Trends in Trade in Counterfeit and Pirated Goods), Illicit Trade, OECD Publishing, Párizs/az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala, 2019. A hivatkozott tanulmány nem tartalmazza a hazai előállítású és fogyasztású hamisított és kalóztermékeket vagy az online forgalmazott digitális kalóztermékeket.

együttműködést a nyilvános konzultáció válaszadóinak 62 %-a még így is fontosnak találta. A szolgáltató által megkérdezett érdekelt felek egyetértettek abban, hogy *„(...) sok hamisított áru harmadik országokból származik. Sokat lehetne tenni a harmadik országokban, különösen Kínában, Délkelet-Ázsiában vagy Dél-Amerikában folytatott termékhamisítás jobb megértéséért és kezeléséért.”* A termékhamisítás és a kalózkodás valóban nem kezelhető hatékonyan, ha csupán a belső piacon lépnek fel ellene, és figyelmen kívül hagyják a gyártási helyszíneket vagy a hamisított termékek forgalmazására használt útvonalakat. Ráadásul az európai márkák hamisítása és az uniós szerzői joggal védett tartalmak nem uniós országokba történő illegális forgalmazása szintén károsítja az európai vállalkozásokat.

Nem minden érdekelt fél támogatja ugyanolyan mértékben az EUIPO-nak a helymeghatározási és nyomonkövetési rendszerek népszerűsítésére irányuló feladatát, amelyek segítenek megkülönböztetni az eredeti termékeket a hamisított termékektől. Egyes polgárok aggályaiknak adtak hangot a kalózkodással kapcsolatban, míg a jogosultak általánosságban e rendszerekről azt gondolják, hogy nem alkalmasak a szabványosításra, mivel nem létezhet egységes megoldás. Bár hagyni kellene, hogy a helymeghatározási és nyomonkövetési megoldások szabadon versengjenek egymással, a kkv-knek és a fogyasztóknak biztosítani kellene, hogy könnyen hozzáférjenek a különböző technikai megoldásokra vonatkozó információkhoz. Az EUIPO úgy is növelheti a tudatosságot és az átláthatóságot, hogy közben egyik terméket sem részesíti előnyben. A nyilvános konzultáció válaszadóinak fele (54 %), a szakemberek és szervezetek kategóriáján belül pedig 82 % véli úgy, hogy az EUIPO e területtel kapcsolatos feladatai fontosak.

Az értékelés semmilyen hiányosságot nem tárt fel a rendelet által az EUIPO-ra ruházott feladatok terén.

B. Eredményesség

A Bizottság közvetlen operatív célkitűzése annak biztosítása volt, hogy a Megfigyelőközpont rendelkezzen a tevékenységeinek hatékony végzéséhez szükséges infrastruktúrával. A rendelet elfogadása előtt a Bizottság szervezeti egységeinek három munkatársa irányította a Megfigyelőközpontot. 2019 végére az EUIPO Megfigyelőközponttal foglalkozó szervezeti egységének már 55 munkatársa volt. Az EUIPO-nak a rendelet szerinti tevékenységekkel összefüggő kiadásai 2012-ben 2,4 millió EUR-t, 2019-ben pedig 11,7 millió EUR-t tettek ki.

Az EUIPO bővítette a Megfigyelőközpont hálózatát, pótolta a korábbi összetételében mutatkozó hiányosságokat, továbbá civil társadalmi szervezetekkel és releváns szaktudással rendelkező szervezetekkel egészítette ki azt. 2019 végén az EUIPO 123 képviselővel rendelkezett, akik közül nyolc fogyasztóvédelmi és civil társadalmi szervezeteket képvisel. Főszabályként az EUIPO az érdekelt felekből álló hálózatát továbbra is bevonja a munkaprogramjának tervezésébe és végrehajtásába. Egyes érdekelt felek azonban rámutattak, hogy néhány kivételes esetben az EUIPO nem egyeztetett velük eleget.

Az értékelés az EUIPO által végzett tevékenységeket illetően is pozitív. Azonban bár az EUIPO megfelelően nyilvántartja tevékenységeit, nyomonkövetési mechanizmusokat kellene kialakítania, amelyek segítségével megbecsülheti a tevékenységei hatását és ár-érték arányát, javíthatja a prioritások felállítását és a tervezést, továbbá támogathatja a jövőbeli értékeléseket.

A szolgáltató tanulmánya megállapította, hogy az EUIPO egyértelműen hozzájárult a szellemi tulajdonjogok eredményes védelméhez, mivel az ágazattól független módon teljesítette az

összes különböző célkitűzést. Hasonlóképpen a nyilvános konzultáció válaszadóinak 43 %-a gondolja úgy, hogy az EUIPO jó vagy nagyon jó eredményeket ért el a szellemi tulajdonjogok védelmének javítása terén. A jóváhagyási arány nagyobb (68 %) a szakemberek és a szervezetek körében.

Az EUIPO átlátható módszertant dolgozott ki a szellemi tulajdoni jogsértések mértékének és hatásának megállapítása terén, amely alapvető fontosságú feladata. Az EUIPO azt a kutatást is elvégezte, amely a fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágak gazdasághoz való hozzájárulására, valamint a szellemi tulajdonnak a vállalkozások teljesítményében betöltött szerepére vonatkozott. Számos egyéb téma mellet az EUIPO értékes betekintést nyújtott abba, hogy a kkv-k milyen arányban birtokolnak szellemi tulajdonjogokat, és hogy milyen nehézségekkel szembesülnek a szellemi tulajdon rendszerének teljes körű kiaknázása terén, valamint abba is, hogy mit gondolnak a fogyasztók és a fiatalok a szellemi tulajdonról, és hogyan állnak hozzá hamisított és kalóztermékekhez. Az EUIPO alapos kutatási és publikációs tevékenysége jól illeszkedik az uniós és nemzeti szintű szakpolitikai döntéshozatalba. Az EUIPO-nak a rendelet szerinti publikációi online is elérhetők[9]. Az EUIPO-nak azonban javítania kell a jelentős méretű könyvtárához való hozzáférést. A publikáció megjelenítése és a kapcsolódó keresőfunkciók jelenlegi formájukban nem kielégítőek.

Az EUIPO publikációs tevékenysége hozzájárul a tudatosság növeléséhez. Az EUIPO tanulmányait közel 2000 publikált cikkben említették, és reklám-egyenértékben 8,3 millió EUR-t tettek ki. Az EUIPO ráadásul 1,5 millió EUR-t fektetett be különféle, jelentős elérésű figyelemfelkeltő kampányokba. A 2018-ban és 2019-ben végrehajtott kampányok 60 millió európaihoz jutottak el.

Az EUIPO képzéseket tart a termékhamisítás és kalózkodás elleni küzdelemben részt vevő bűnüldöző szervek tagjai részére. A képzés a Bizottság bűnüldözéssel foglalkozó érintett szervezeti egységeivel, mint például az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF), valamint más uniós szervekkel (mint például a CEPOL, az Europol és az Eurojust), továbbá különféle nemzeti és nemzetközi hatóságokkal és szervezetekkel együttműködésben zajlik. Az EUIPO képzési programja a szükséges szakértelem kialakításában mutatkozó hiányt hidalja át. Ma a szellemi tulajdonjogok érvényesítésével kapcsolatos képzések már nem csupán a vámtisztviselők számára érhetők el. Rendőrök, bírák és ügyészek is részt vehetnek ilyen képzéseken, amelyeknél átlagosan 97,4 % a megelégedettségi ráta a résztvevők körében.

Az EUIPO komoly eredményeket ért el a szellemi tulajdon jogosultjai és a jogérvényesítő hatóságok részére fejlesztett eszközök terén. 2019 végén már 63 bűnüldöző hatóságnak volt hozzáférése az EUIPO szellemitulajdon-érvényesítési portáljához, beleértve a teljes uniós vámügyet, az Europolt, az OLAF-ot és 17 tagállam rendvédelmi szerveit. Egyéb funkciói mellett a portál összefoglalja a Bizottság szervezeti egységei által a határon végzett őrizetbe vétellel kapcsolatban gyűjtött adatokat, a nemzeti jogérvényesítő hatóságok által a belső piaccal összefüggésben végzett őrizetbe vétellel kapcsolatban továbbított adatokat, valamint a több mint 800 vállalkozás által beküldött adatokat.

Az EUIPO fontos szerepet játszik az uniós finanszírozású projektek nem uniós országokban történő végrehajtásában. A nyilvános konzultáció és a tanulmány globálisan pozitív jóváhagyási arányokat mutatott az EUIPO nemzetközi együttműködése kapcsán, de a tevékenységének egyéb területein kevésbé. A szolgáltató szerint „*Egyes érdekelt felek nem*

[9] https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/observatory-publications

voltak tisztában a Megfigyelőközpont harmadik országokkal folytatott nemzetközi együttműködés tekintetében fennálló felelősségi köreivel." Az EUIPO-nak ezért meg kell erősítenie a képviselők Megfigyelőközponthoz történő hozzájárulását és az általuk végzett nyomon követést a harmadik országokra vonatkozó tevékenységei tekintetében.

A rendelet előírja a tagállamok számára, hogy a tájékoztassák az EUIPO-t a szellemi tulajdonjogok érvényesítésével kapcsolatos politikáikról, és szolgáltassanak adatokat a szellemi tulajdoni jogsértésekkel kapcsolatban, valamint az ítélkezési gyakorlattal kapcsolatos információkat. Az EUIPO egy olyan eljárásról állapodott meg a tagállami képviselőkkel, amely javította a helyzetet, de a tagállamoktól származó adatok gyűjtése általánosságban továbbra is kihívást jelent, különös tekintettel a szellemi tulajdonjogokat megsértő áruknak a belső piacon történő lefoglalására és az ítélkezési gyakorlatra.

Általánosságban az EUIPO képes volt a munkaprogramjait a tervek szerint végrehajtani. A projektek kis része azonban a prioritások módosulása miatt késedelmet szenvedett. Az EUIPO-nak ezért a kötelezettségvállalásainak teljesítése érdekében biztosítania kell, hogy az összes elfogadott projektet elegendő erőforrás támogassa.

Az értékelés általános eredménye pozitív. Mind a szolgáltató által készített tanulmány, mind pedig a nyilvános konzultáció során kapott visszajelzések azt mutatják, hogy az EUIPO hozzájárult a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének javításához, és teljesítette a rendelet célkitűzéseit.

C. Hatékonyság

A rendelet célja a Megfigyelőközpont tevékenységeinek megerősítése és kibővítése, ugyanakkor fenntartható finanszírozásának az uniós költségvetés terhelése nélkül történő biztosítása. Az EUIPO-nak a Megfigyelőközpont irányításával történő megbízása mindkét célt elérte. Az EUIPO az összes tevékenységét az uniós védjegyek és formatervezési minták rendszerének felhasználói által fizetett díjakból finanszírozza. A rendelet által rábízott feladatok teljesítése érdekében az EUIPO a Megfigyelőközponttal foglalkozó szervezeti egységére fordítja éves kiadásainak mintegy 5 %-át.

A Megfigyelőközponttal foglalkozó szervezeti egység átlagos költségvetése 2012 és 2019 között 9,25 millió EUR volt, ebből a személyzeti költségek átlagosan 3,75 millió EUR-t tettek ki. A kiadások mértéke megfelel az olyan hasonló uniós szervek kiadásainak, mint például a Kábítószer és Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontja, amely 2019-ben kapott pozitív értékelést[10].

A rendelet segítségével elért előnyök közé tartoznak a következők: objektív, megbízható és összehasonlítható adatok rendelkezésre állása a szellemi tulajdon értékéről, a szellemi tulajdoni jogsértések mértékéről és hatásáról, a szellemitulajdon-érvényesítési portálon keresztül rendelkezésre bocsátott eszközök, mindenre kiterjedő képzési programok a jogérvényesítéssel foglalkozó tisztviselők számára, valamint az uniós szinten koordinált, a tudatosság növelésére irányuló intézkedések állandó keretrendszere. A Megfigyelőközpont továbbá elősegíti az információ, a tudás és a bevált gyakorlatok megosztását, és jelentős

[10] A Kábítószer és a Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontjának (EMCDDA) értékelése, 2019. május 14., COM(2019) 228. Az EMCDDA évente átlagosan 105 teljes munkaidős egyenértékű munkavállalóval működik, átlagos éves költségvetése 16 millió EUR. Az EUIPO Megfigyelőközponttal foglalkozó szervezeti egységével ellentétben az EMCDDA saját jogú ügynökségként a támogató szolgáltatásokhoz (humánerőforrás-menedzsment, infrastruktúra, informatikai rendszerek stb.) további munkatársakat igényel.

hálózati hatással rendelkezik, ami megkönnyíti a határokon átnyúló és ágazatokon átívelő együttműködést, amelyet az eredményez, hogy egy stabil és tartós együttműködési keretben rendszeresen összehoz jelentős számú hatóságot és érdekelt felet.

Az EUIPO ár-érték arányban jó teljesítményt nyújt. A költségvetés növelése, valamint a munkatársak által generált eredmények bővülése, továbbá a rendelet szerinti tevékenységek irányításának költségei összhangban állnak a hasonló tevékenységet folytató egyéb uniós szervekre jellemző paraméterekkel. Egyetlen nemzeti szerv nem tudná uniós szinten ugyanazokat az előnyöket biztosítani, ráadásul az állami és a magánszektor képviselői úgy tartják, hogy a Megfigyelőközpont munkájában való részvétel költséghatékony.

A szolgáltató által végzett értékelés megállapította, hogy *„az értékelés tárgyát képező rendelet végrehajtása hatékonyan zajlott. Az egyes érdekelt felek véleményében mutatkozik némi eltérés az EUIPO rendelet szerinti munkájának bizonyos vonatkozásaival kapcsolatban. Az EUIPO által végrehajtott tevékenységeket és projekteket azonban általánosságban úgy tekintik, mint amelyek pozitívan járulnak hozzá a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséhez, a figyelemfelkeltéshez, a tudás és a szakértelem kialakításához, valamint az összes releváns érdekelt fél közötti együttműködés megerősítéséhez, miközben a Megfigyelőközpont munkájában részt vevők ráfordításai (mint például a ráfordított idő) a minimális szinten maradnak. Nincs jele annak, hogy a Megfigyelőközpont csapata túl sok erőforrással rendelkezne, vagy hogy részéről aránytalan kiadások merülnének fel a rendelet által rábízott feladatok elvégzése során”*[11].

A fentiekben említettek szerint az EUIPO-nak fokoznia kell a különböző kezdeményezései által kifejtett hatás nyomon követésére irányuló erőfeszítéseit, a költség-haszon elemzést is beleértve.

D. Koherencia

Az EUIPO-hoz a rendelet értelmében rendelt feladatok kölcsönösen erősítik egymást, és összhangban állnak a szellemi tulajdoni jogsértések mértékének csökkentésére irányuló általános szakpolitikai célkitűzéssel. A nagyobb, tényeken alapuló tudás a képzést és a tudatosságot szolgálja, a jobb jogérvényesítési eszközök az együttműködést és a hatékonyságot erősítik, a több jogérvényesítési törekvés segít kezelni a szellemi tulajdont sértő termékek forgalmazását, a tudatosság növelése pedig a keresletet befolyásolja. A szellemi tulajdoni jogsértések EU-n belüli csökkentéséhez szintén fel kell venni a kapcsolatot azokkal az országokkal és régiókkal, ahonnan a hamisított termékek nagy része származik. A szolgáltató és a nyilvános konzultáció által gyűjtött vélemények azt jelzik, hogy széles körű egyetértés van a rendelet által az EUIPO-hoz rendelt feladatok koherenciáját illetően.

Az EUIPO éves munkaprogramját a Bizottság szervezeti egységeivel egyeztetve készíti el és hajtja végre. Ennek eredményeként az EUIPO tevékenységei kiegészítik és támogatják a Bizottság e területtel kapcsolatos tevékenységeit, legyen szó szerzői jogokról vagy ipari tulajdonjogokról (mint például a szabadalmak, védjegyek; formatervezési minták vagy földrajzi jelzések), függetlenül attól, hogy a belső piacra, az uniós határokra vagy a nem uniós országokra és régiókra összpontosulnak. Az EUIPO számos bizottsági kezdeményezéshez nyújt értékes támogatást. Az EUIPO például képzési programokat biztosít azon szakértőknek, akik a szellemi tulajdonnal összefüggő előzetes diagnosztikát végzik, amelyet a Bizottság az innovatív kkv-k számára tett elérhetővé. Az EUIPO továbbá támogatja a Bizottság szervezeti

[11] Technopolis, 70. oldal.

egységeit abban, hogy elősegítsék a hamisított termékek online értékesítése elleni küzdelem terén a jogosultak és az internetes platformok közötti együttműködést. Az EUIPO segíti a Bizottságot a vámhatóságoknak szóló, a hamisított termékek behozatalának megállításával összefüggő események megszervezésében. Az EUIPO továbbá kiegészíti a Bizottságnak a kalózkodás elleni küzdelem terén különböző adatbázisok és eszközök (Agorateka, gazdátlan művek adatbázisa stb.) segítségével folytatott munkáját. Ezen túlmenően a szellemi tulajdonnal kapcsolatos, uniós finanszírozású projekteket hajt végre nem uniós országokban. Az EUIPO által közzétett tanulmányokra gyakran hivatkoznak az uniós szakpolitikai dokumentumokban, mint például a 2015. évi egységes piaci stratégia, a 2016. évi szerzői jogi csomag, az induló vállalkozásokkal kapcsolatos 2016. évi kezdeményezés és a 2017. évi szellemi tulajdonnal kapcsolatos csomag. Az EUIPO továbbá a releváns uniós szervekkel, például az Europollal[12], a Cepollal[13] és az Eurojusttal[14] folytatott együttműködést is biztosította, különös tekintettel a képzésre. A Bizottság szervezeti egységei és az EUIPO közötti szoros együttműködés biztosítja, hogy a Hivatal tevékenységei igazodjanak a Bizottság prioritásaihoz. Fontos azonban, hogy az EUIPO közleményeiben világosság tegye az érdekelt felek számára ezeket az összefüggéseket.

E. Uniós hozzáadott érték

A Megfigyelőközpont létrehozásával és a rendelet elfogadásával elért eredmények az EU közreműködése nélkül nem jöhettek volna létre. Az EUIPO jelentős szakértelemmel és erőforrásokkal rendelkezik, de az a hozzájárulás is segíti munkáját, amelyet rendszeresen kap az érdekelt felektől, valamint a különböző nemzeti és uniós hatóságoktól. Ilyen mennyiségű erőforrás nem áll az egymástól függetlenség működő tagállamok rendelkezésére. A tagállamok ilyen mennyiségű adathoz maguktól nem jutnának hozzá, és főként nem lennének képesek ezeket az adatokat egyetlen, közösen elfogadott módszertan alapján összegyűjteni és kiértékelni. Az erőforrások széttagoltsága, továbbá az erők egyesítését és a bevált gyakorlatok megosztását szolgáló platform hiánya azt jelentené, hogy a nemzeti hatóságok és érdekelt felek nem rendelkeznének ennyi információval, eszközzel, adatbázissal és támogatással, mint most. Az abból adódó méretgazdaságosság, hogy az összes releváns fél az EUIPO köré szerveződik, egy sor olyan kezdeményezést tett lehetővé, amely máshogyan nem jött volna létre.

Mind a tanulmány, mind pedig a nyilvános konzultáció határozottan azt jelezte, hogy az érdekelt felek látják a rendelet és az EUIPO egyértelmű hozzáadott értékét.

A rendelet hatályon kívül helyezése az EUIPO multidiszciplináris és több érdekelt félre kiterjedő megközelítésének végét jelentené. Ez pedig megszüntetné a Megfigyelőközpont uniós tudásbázisát és hálózatépítő hatását, továbbá növelné a nemzeti hatóságokra nehezedő terheket.

III. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS LEVONT TANULSÁGOK

A tanulmány és a nyilvános konzultáció által alátámasztott értékelés megállapítja, hogy a rendelet jól működik, és az EUIPO kielégítő módon végzi feladatait. Az értékelés mind az öt értékelési kritérium tekintetében kedvező, bár számos területen még mindig van lehetőség további javulásra, amint az az alábbiakban, illetve a kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumban részletesebben bemutatásra kerül.

[12] A Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniós Ügynöksége.
[13] Az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége.
[14] Az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége.

Az EUIPO új feladatait eltökéltséggel végzi, és a Megfigyelőközpontnak megbízható infrastruktúrát biztosít költségvetés, szakértelem, tárgyalási létesítmények, kommunikációs eszközök és egyéb szükséges erőforrások tekintetében. Az EUIPO továbbá kibővítette a Megfigyelőközpont tevékenységében részt vevő érdekelt felek hálózatát, ily módon biztosítja a szellemi tulajdoni jogsértések által leginkább érintett nemzeti hatóságok bevonását mind uniós, mind nemzeti szinten, valamint a magánszektorbeli érdekelt felek és a civil társadalmi szervezetek részvételét.

A Megfigyelőközpont képviselőinek segítségével az EUIPO a rendelet hatálya alá tartozó összes feladatot teljesíti. Átlátható és objektív módszertanokat dolgozott ki, és rendszeresen folytat értékes kutatásokat. Az EUIPO és partnerei, például az OECD és az Europol által előállított információk tényszerűnek, objektívnek, megbízhatónak és megalapozottnak minősülnek. Ennek eredményeként nem csupán a jogérvényesítési tisztviselők képzéséhez, tudatosságnövelő kezdeményezésekhez és kampányokhoz nyújt információkat, hanem a jogérvényesítési stratégiákhoz és a szellemi tulajdonnal összefüggő intézkedésekhez, például a kkv-k támogatásához is. Az EUIPO olyan eszközöket is fejlesztett, amelyek megkönnyítik a termékhamisítás és a kalózkodás elleni küzdelmet.

Az EU-ba importált hamisított termékek egyre növekvő mennyisége azt mutatja, hogy az EUIPO feladatai még inkább relevánsak, mint a rendelet elfogadásakor. Az EUIPO munkája összhangban áll az EU általános szakpolitikai célkitűzéseivel (az innováció, a jólét és a munkahelyteremtés elősegítése). A hamisított áruk bűnszervezetek által végzett illegális előállítása és terjesztése elleni küzdelem egyben a fogyasztók egészségéért és biztonságáért, továbbá a környezetvédelmi és szociális rendelkezéseknek való megfelelésért folytatott küzdelmet is jelenti. Az EUIPO munkája magas uniós hozzáadott értékű. Az erőforrások és a szakértelem egyetlen uniós szintű szervezetben történő koncentrálódása lehetőséget teremtett arra, hogy sokkal jelentősebb eredményt érjenek el, mint amit csak nemzeti szinten elérhettek volna. Az EUIPO által a rendelet értelmében végzett tevékenységeket teljes egészében az EUIPO saját bevételeiből finanszírozzák, így az nem terheli az EU általános költségvetését. A rendelkezésre álló adatok korlátain belül az értékelés azt állapította meg, hogy az EUIPO hatékonyan használta fel a rendelkezésére álló humán és pénzügyi erőforrásokat.

Az értékelés arra is rámutatott, hogy vannak még fejlesztésre szoruló területek. Az EUIPO-nak fokoznia kell a rendelet szerinti tevékenységeivel járó esetleges hatás és ár-érték arány átlátható és átfogó nyomon követésének megvalósítására irányuló törekvéseit, különös tekintettel a figyelemfelkeltő intézkedéseire. Ennek megfelelően az EUIPO éves jelentéseinek részletes áttekintést kell adniuk az elvégzett tevékenységekről és a rendelet hatálya alá tartozó területeken elért eredményekről. Az EUIPO-nak törekednie kell arra, hogy a rendelet szerinti tevékenységeinek tervezése során már egy korábbi szakaszba bevonja a nemzeti hatóságok képviselőit és az egyéb érdekelt feleket. Ez különösen igaz az EUIPO nem uniós országokban folytatott tevékenységére. Az értékelés rámutatott, hogy némi hiány mutatkozik az érdekelt feleknek az EUIPO harmadik országokban folytatott tevékenységével kapcsolatos tudatossága terén. Fontos továbbá, hogy az EUIPO-nak a rendelet szerinti intézkedéseivel kapcsolatos tervezés és kommunikáció során a szellemi tulajdonnal összefüggő tágabb uniós szakpolitikai hátteret is figyelembe vegyék. Különösen az EUIPO nem uniós országokban végrehajtott fellépéseit kell jól kommunikálni, a releváns bizottsági szakpolitikákkal összhangban. Az EUIPO értékes publikációs tevékenységéhez való hozzáférés is fejlesztésre szorul, mivel a jelenlegi rendszer nem kielégítő. Az EUIPO egyre több projekttel foglalkozik, ezért alkalmanként nem sikerül időben eredményt felmutatnia, így a kötelezettségvállalásainak teljesítése érdekében biztosítania kellene, hogy az éves munkaprogramjába tartozó projektekhez elegendő erőforrást rendeljen hozzá. Ez segíteni fogja az EUIPO-t annak

elkerülésében, hogy az erőforráshiány miatt néhány elfogadott fellépése késedelmet szenvedjen. Végül a nemzeti hatóságoktól történő adatgyűjtés továbbra is nehézségekbe ütközik, az EUIPO-nak ezért továbbra is törekednie kell arra, hogy ösztönözze a nemzeti hatóságokat a rendelet által előírt releváns információk megosztására, és a lehetséges mértékben támogassa a Megfigyelőközpont tagállami képviselőinek a szóban forgó adatok nemzeti szintű gyűjtésével összefüggő munkáját.

Az értékelés általános megállapítása szerint a rendelet teljesítette célkitűzéseit. Az EUIPO-nak a Megfigyelőközpont képviselőivel és a Bizottság szervezeti egységeivel folytatott szoros együttműködése azt jelenti, hogy könnyebbé vált az uniós szerveknek, a nemzeti hatóságoknak és a jogosultaknak a szellemi tulajdon érvényesítésével összefüggő munkája.

Az EUIPO a szellemi tulajdoni jogsértésekkel kapcsolatos kiválósági központtá, a tudás, a bevált gyakorlatok fejlesztésének és megosztásának központi forrásává vált uniós és nemzetközi viszonylatban egyaránt. Az EUIPO az egész Unióban a nemzeti hatóságok és a jogosultak közötti együttműködés elősegítőjeként és előmozdítójaként működik, és jelentős mértékben járul hozzá a Bizottság szellemi tulajdonnal kapcsolatos kezdeményezéseihez az EU-ban és azon túl is.